

SLIKARSTVO IN KIPARSTVO 20. STOLETJA

SLIKARSTVO in KIPARSTVO 1/2 STOLETJA

MODERNIZEM IN DOBA ZGODOVINSKIH AVANTGAR

- ~ Zgodnji modernizem, čas umetniških avantgar

FAUVIZEM

- ~ Nima jasno izdelanega načrta
- ~ Skupina prijateljev, ki skupaj razstavlja
- ~ **Posebnosti sloga:**
 - o Uporaba čistih barv + veliko barvnih kontrastov
 - o Polna svetlobe, brez senc
 - o Energične poteze + poenostavljanje oblik
 - o Predmeti dostikrat obrisani s črto
 - o Dekorativnost

PR: H. Matisse, Portret z zeleno črto

PR: H. Matisse, Ples

PR: H. Matisse, Rdeča soba

EKSPRESIONIZEM (čas: 1905 – 1920)

- ~ Močne barve + deformacija oblik
- ~ Osebni izrazi razpoloženja in duhovnega doživetja

Die Brucke (Most)

- Most k boljšemu življenju
- Izrazito osebni psihološki in čustveni odziv umetnika na tematiko
- Čustva izražajo z čistimi barvami in ne z risbo
- Moderno življenje = negativno
- Svetle jedke barve postavljene druga ob drugo občutek ostrine

PR: Ernest Ludwig Kirchner, Avtoportret z modelom

PR: E. Nolde, Ples okoli zlatega teleta

Der Blaureiter (Modri jezdec)

- Bolj umirjena skupina
- Deformacija oblik + subjektivno nanašanje barv = izredna barvitost + liričnost

PR: F. Marc, Modri konji I.

KUBIZEM

- ~ Predmet razstavljajo na geometrijske oblike
- ~ Uporaba barvnih tonov, ki so si podobni

Analitični kubizem

- Razstavljanje na kubične oblike
- Pomnožijo se koti gledanja na sliko (istočasnost = predmet hkrati z različnih kotov)
- Odpoved slikanju realnega sveta
- Zanima jih 4. dimenzija

Sintetični kubizem

- Različne teksture, površine → kolaž
- Nova tehnika: rabljene fragmente zlepili v sliko
- Na slikah tudi napisi in številke

PR: P. Picasso, Avignonske gospodične

PR: P. Picasso, Tihožitje s pletenim sedežem (kolaž)

PR: P. Picasso, Guernica

PR: G. Braque, Portugalec

FUTURIZEM

- ~ Slavljenje sodobne civilizacije in hitrosti
- ~ Lovijo simultanost gibanja
- ~ Energija zajeta s silnicami = **linia forza**
- ~ Žive, žareče barve

PR: G. Balla, Dinamizem psa na vrvici

PR: C. Carra, Pogreb anarhista Gallija

PR: U. Boccioni, Edinstvene oblike nadaljevanja v prostoru

KONSTRUKTIVIZEM (1919 – 21)

- ~ Ruska avantgardna smer
- ~ Novost med tehnikami je **montaža**
- ~ Oblikovno uporabljajo načelo konstruiranja sil in napetosti v prostoru
- ~ Umetni materiali: plastika, žica, pleksi, steklo

PR: V. Tatlin, Spomenik III. Internacionali (maketa)

PR: N. Gabo, Ženska glava

PR: A. Pevsner, Konstrukcija

DADAIZEM (1917 – 1922)

- ~ Zavrača tradicijo, obstoječi družbeni red + vključuje provokacijo in ironijo
- ~ Njihova um. posnema otroški svet
- ~ Izdelovali absurdne stroje – smešenje racionalnosti in smotrnosti pravih strojev
- ~ Načelo slučajnosti

PR: M. Duchamp, Akt, ki se spušča po stopnišču

PR: M. Duchamp, pisoar (fontana)

PR: M. Duchamp, L.H.O.O.Q

PR: K. Schwitters, Merzbild 25A

PR: H. Arp, Portret Tristana Tzara

NADREALIZEM (Vzporedno z dadaizmom)

- ~ Napad na vrednote meščanske družbe
- ~ Svet fantazije
- ~ **Nadrealistični manifest**; Poudarjen pomen podzavesti in želja spojiti sanje in resničnost

Klasični figuralni jezik

Salvador Dali

- ❖ Črpal iz svoje katalonske in španske dediščine

PR: S. Dali, Vztrajnost spomina

Rene Margritte

- ❖ Vse videti normalno, v resnici pa je kontradiktorno

PR: R. Margritte, Evklidovi sprehodi

Bolj abstraktni in simbolni jezik

Joan Miro

- ❖ Barvite in igrive slike
- ❖ Polne čačk

PR: J. Miro, Nizozemski interier

Bizarno, skrivnostno, dvoumno

Max Ernest

PR: M. Ernest, Nevestina toaleta

Paul Klee

- ❖ Otročje stvaritve

- ❖ Črpa + iz kubizma, starodavnih hieroglifov in baročne um.

PR: P. Klee, Portret gospe P. na jugu

Marc Chagall

- ❖ Vpliv fauvizma in kubizma
- ❖ Ni se uvrščal v nobeno slik. Smer

PR: M. Chagall, Avtoportret s sedmimi prsti

ABSTRAKTNA UMETNOST

- ~ Napredna umetnost
- ~ Umetnost osredotočena na barvo, obliko in kompozicijo
- ~ Različne usmeritve;
 - Lirična abstrakcija
 - Geometrijska abstrakcija
 - Abstraktni impresionizem
 - Akcijsko slikarstvo

Vasilij Kandinsky

- ❖ Navdušenje nad simboliko barv
- ❖ Navdih za raziskovanje barv in oblik črpa iz **sinesteziije** (zmožnost videti zvoke in slišati barve)

PR: V. Kandinsky, Kompozicija IV

PR: V. Kandinsky, Črni lok

Kazimir Malevič

- ❖ Pionir geom. abstraktne um.
- ❖ Svoj slog krsti za **supermatizem** (um. naj se umakne od vsakršne čutno predmetne zaznave)

PR: K. Malevič, Črni kvadrat na belem ozadju

PR: K. Malevič, Supermatistična kompozicija

Piet Mondrian

- ❖ Abstraktna um. po načelih **teozije**
- ❖ Slikanje bistva!
- ❖ Uporaba 6 barv; 3 osnovne + bela + siva + črna

PR: P. Mondrian, Sivo drevo

PR: P. Mondrian, Kompozicija v rdečem, rumenem in modrem

AVANTGARDA KIPARSTVA 20. STOLETJA

- ~ Prostor kip ne le obdaja, temveč se preliva skozi njegove predrtine in ga s tem soustvarja
- ~ Povezuje z okoljem

Constantin Brancusi

- ❖ Vse elemente skrči na minimum
- ❖ Zgosti naravne oblike v skoraj abstraktno preprostost

PR: C. Brancusi, Poljub

PR: C. Brancusi, Ptica v prostoru

Aleksander Calder

- ❖ Razvije gibljivo plastiko = **mobile**
- ❖ Uravnotežena konstrukcija

PR: Aleksander Calder, Lok cvetličnih lističev

Henry Moore

PR: H. Moore, Ležeča figura

PR: H. Moore, Kralj in Kraljica